

**Comunu de Maracalagonis
Provìntzia de Casteddu**

STATUTU COMUNALI

aprovau cun àutu C.C. n. 23/22.06.200
e integrau cun àutu C.C. n. 43/19.10.2000

TÌTULU 1

ALLEGAS GENERALIS

Art. 1

Autonomia Statutària

1. Su Comunu de Maracalagonis est unu Enti Locali autònomu, rapresentat sa comunidadi cosa sua, ndi amparat is interessus e ndi impellit su crescimentu.
2. Su Comunu impreat s'autonomia cosa sua, arrespetendi sa Costitutzioni e is allegas generalis de cussu ordinamentu, po fai is atividadis cosa sua e po persighiri a is tareas istituzionalis.
3. Su Comunu rapresentat sa comunidadi de Maracalagonis in is relatas cun su Stadu, cun sa Regioni Autònoma de sa Sardìnnia, cun sa Provìntzia de Casteddu e cun is atrus entis e sugetus pùblicus e privaus e, po cussu chi pertocat a is tareas chi benint amostadas in custu Statutu, bia a sa comunidadi internatzionali.

Art.2

Tareas

1. Su Comunu impellit su crescimentu e su progressu civili, sotziali e econòmicu de sa comunidadi de Maracalagonis castiendi a is baloris e a is tareas de sa Costitutzioni.
2. Su Comunu circat sa cullaboratzioni e sa cooperatzioni cun is atrus sugetus pùblicus e privaus e impellit sa partecipatzioni de dònna tzitadinu, de is assòtzius, e de is fortzas sotzialis e econòmicas a s'atividadi amministrativa.
3. In manera particulari su comunu ispirat su traballu cosa sua a custas allegas:
 - a) bogadura de totus is tressas chi arrescint su crescimentu beru de sa persona umana e s'agualesa de sa genti;
 - b) promovidura de sa cultura de paxi e cooperatzioni internatzionali e de integrazzioni ratziali;
 - c) recuberamentu, amparu e balorizzazioni de is addonus naturalis, ambientalis, stòrigus, culturalis e de is costumàntzias localis;
 - d) amparu ativu de sa persona fundau a pitzu de sa solidaridadi sotziali, in cullaboratzioni cun is assòtzius de boluntariu e in su quadru de unu sistema integrau de seguresa sotziali;
 - e) barigamentu de dònna discriminatzioni intre mascu e fèmina, puru atruessu de iniziativa chi potzant assegurai oportunitadis agualis;
 - f) promovidura de is atividadis culturalis, sportivas e de su tempus liberu de sa genti, cun unu càstiu particulari bia a is atividadis de sotzializzazioni de piciocheddus e de bècius;
 - g) promovidura de sa funtzioni sotziali de s'iniziativa econòmica in dònna setori, puru atruessu de su agiudu a bisuras de assòtzius e cooperatzioni chi assegurant su barigamentu de is disequilibrius econòmicus, sotzialis e territorialis;

Art. 3

Territòriu e sei comunali

1. Su territòriu de su Comunu si allònghiat po gai 101.620 kmq e allàcanat cun is Comunas de Sìnnia, Quartu Sant'Aleni, Quartùciu, Castiadas, Biddeputzi, Crabonaxa, Murera;
2. Su Palàtziu Cìvicu, domu comunali, s'agatat in bia Nazionale, 49;
3. Is acorris de is òrganus cullegialis si faint gai sempri in sa domu comunali; cussus si podint fai puru in atrus logus si est netzessàriu o si ddoi funt apretus particularis.

Art. 4

Stema e Gonfaloni

1. Su comunu in is àutus e in su sèlliu s'arreconoscit cun su nòmmini de Maracalagonis (Maracalagonis).
2. Su stemma de su comunu est unu scudu cun a pitzu una corona, ingiriau de duas nais, una de lau e una de chercu, e aintru in sa parti de bàsciu ddoi est una turri cun is steddus e su mari, in sa parti de susu ddoi est unu troni de axina cun unus sarmentus;
3. In is tzirimònias e in is atrus acontèssius pùblicos, dònna borta chi siat netzessàriu ponni ufiziali a sa partecipazioni de s'enti a una iniziativa particulari, su Sindigu podit scioberai chi bèngiat amostau su gonfaloni cun su stemma de su comunu.
4. Su comunu in prus amostat sa bandera su 5 de su Mesi de Argiolas festa traditzionali de sa comunidadi, e puru su 4 de Abrili ddi chi Maracalagonis est bènnia comunu autònomu cun s'apoderamentu de su primu Cunsillu Comunali.
5. Sa Giunta podit permiti s'impreu e sa riprodutzioni de su stema de su comunu po tareas chi no funt istituzionalis sceti candu ddoi est unu interessu pùblicu.

Art. 5

Cunsillu Comunali de is picocus

1. Su comunu, cun sa tarea de favoressi sa partecipazioni de is picocus a sa vida culletiva podit impelli s'eligidura de su Cunsillu Comunali de is picocus.
2. Su Cunsillu Comunali de is picocus tenit sa tarea de deliberai de manera consultiva a pitzu de custas allegas: política ambientali, sport, tempus liberu, giogus, relatas cun is assòtzius, cultura e spetàculu, istrutzioni pùblica, agiudu a is giòvunus e a is bècius, relatas cun s'Unicef.
3. Is maneras de eligidura e su funtzionamentu de su Cunsillu Comunali de is picocus funt cuncordadas cun arregulamentu apòsitu.

Art. 6

Programatzioni e Cooperatzioni

1. Su comunu sighit is tareas insoru atruessu de is trastus de sa programatzioni, de sa publicidadi e de sa trasparèntzia, gosendi de s'agiudu de formatzionis sotzialis, econòmicas, sindacalis, sportivas e culturalis chi traballant in su territòriu cosa sua.
2. Su comunu cirkat, de manera particulari, sa cullaboratzioni e sa cooperatzioni cun is comunus bixinus, cun sa provìntzia de Casteddu, cun sa Regioni Sardìnnia e sa de XXIV Comunidadi Montana.

TÌTULU II
ORDINAMENTU STRUTURALI
Òrganus e atributzionis insorus

Art. 7
Òrganus

1. Funt òrganus de su comunu su Cunsillu Comunali, su Sìndigu e sa Giunta e is cumpetènzias chi ddi pertocant funt cumandadas de sa lei e de custu statutu.
2. Su Cunsillu Comunali est òrganu de indiritzu e de scrucullu políticu e aministrativu.
3. Su Sìndigu est responsàbili de s'aministratzioni e est su rapresentanti legali de su comunu; in prus issu fait is impèrius de Ufitziali de Governu sighendi is leis de su Stadu.
4. Sa Giunta cullaborat cun su Sìndigu po sa gerridura aministrativa de su comunu e fait atividadis de propònnida e impèllida bia a su cunsillu.

Art. 8
Deliberatzioni de is òrganus collegialis

1. Is deliberatzioni de is òrganus collegialis funt arricias, cumenti costumau, cun votatzioni crara; si depint pigai a sa scusa is deliberatzioni chi pertocant personas, candu bèngiat impreau unu scioberu discretzionali fundau a pitzu de sa stimatzioni de is calidadis sugetivas de una persona o a pitzu de su abaloramentu de cussu chi at fatu issa e totu.
2. S'istrutòria e sa documentatzioni de is propònnidas de deliberatzioni acontessit atruessu de is responsàbilis de is ufizius; sa verbalizatzioni de is àutus de is setziadas de su Cunsillu e de sa Giunta est fata de su segretàriu comunali sighendi is maneras e is trèminis scioberaus de su regulamentu po su funtzionamentu de su cunsillu.
3. Su segretàriu comunali no pigat parti a is setziadas candu s'agatat in stadu de incumpatibidadi: intzaras est arremprasau de manera interina de su cumponenti de su cunsillu o de sa Giunta numenau de su presidenti, giai sempri su prus giòvunu de totus.
4. Is verbalis de is setziadas ddus firmant su presidenti e su segretàriu.

Art. 9
Cunsillu Comunali

1. Su Cunsillu Comunali tenit autonomia organizadora e funtzionali, e rapresentendi sa comunidadi intrea, deliberat totu s'indiritzu políticu-amministrativu e scrucullat a pitzu de s'impreu cosa sua. Sa presidènzia de su Cunsillu comunali est entregada a unu cunsilleri comunali e totu, scioberau intre is cunsilleris elìgius in sa prima setziada de su cunsillu. In sei de prima atuatzioni, s'eligidura de su presidenti benit fata in sa prima setziada cunsillari a pustis de s'arricidura de su statutu.
2. S'eligidura, su tempus in càrriga, sa cumpositzioni e sa sperdidura de su Cunsillu Comunali funt arregulus de sa Lei.
3. Su Cunsillu Comunali fait is stremus de poderiu e is cumpetènzias cumandadas de sa lei e de su statutu, e fait is atributzionis cunformendisì a is tareas, is maneras e is stremus cuncordaus in custu statutu e in is arrègulas regulamentaris.
4. Su Cunsillu Comunali apariciat is inditaduras po sa nòmina e su scioberu de is rapresentantis de su comunu in is entis, is aziendas e is istituzionis e pensat a a scioberai

cussus e totu in is acotèssius permissus de sa lei. Custas inditaduras funt bonas po su tempus de su mandau politicu-aministrativu de s'òrganu cunsillari.

5. Su Cunsillu Comunali cunformat su stremu intreu de s'enti a is allegas de publicidadi, trasparèntzia e legalidadi cun sa tarea de assegurai imparzialidadi e gerridura aministrativa currìgia.

6. Is àutus de fundòriu de su cunsillu depint tenni s'arrecconoscimentu de is tareas de lompi, cumenti puru de is maneras de arricidura e entrega de is addonus e de is trastus netzessàriu.

7. Su Cunsillu Comunali ispirat su traballu cosa sua a s'allega de sa solidaridadi.

Art. 10

Sessionis e tzerriadas

1. Sa atividadi de su Cunsillu Comunali si fait in sessioni ordinària e straordinària.

2. Sa tzerriada de su Cunsillu e s'òrdini de sa dì de is allegas de chistionai benint fatos de su presidenti de su Cunsillu, a pustis de sa pedidura de su Sìndigu o de a su mancu unu cuntu de is cunsillaris: intzaras s'acorrada si depit fai a intru de 20 diis e depint èssiri postus in s'òrdini de sa dì is allegas propònnias, chi depint èssiri de cumpetèntzia cunsillari.

3. Is setziadas de su cunsillu funt pùblicas, a foras de is acotèssius prevìdius de su regulamentu cunsillari chi ndi arrègulat su funtzionamentu.

4. Sa prima tzerriada de su Cunsillu Comunali deretu a pustis de is eligiduras po su rennoamentu cosa sua, benit apariciada de su Sìndigu a intru de dexi diis de sa proclamatzioni de is elìgius, e s'acorrada depit acotèssiri a intru de dexi diis de sa tzerriada.

5. Si nc'est calincuna arrescidura permanenti, decadèntzia, bogadura, morti de su Sìndigu si depit sperdi su Cunsillu Comunali ; su Cunsillu e sa Giunta aturant in càrriga finsas a sa dì de is eligiduras e is funtzionis de su Sìndigu ddas fait su vice-Sìndigu.

Art. 11

Lìneas programàticas e de mandau

1. Aintru de su trèmini de 120 diis, cumintzendi de sa dì de su insediamentu ingunis, funt amostadas, po parti de su Sìndigu, ascurtada sa Giunta, is lìnias programàticas chi pertocant a is stremus e a is progetus de apariciari in su tempus de su mandau politicu-aministrativu.

2. Dònna cunsillari comunali tenit su deretu prenu de interbenni po apariciari is lìnias programàticas, amostendi aciuntas, aconciaduras e mudàntzias, atruessu de emendamentus apòsitus, cun is maneras amostadas in su regulamentu de su Cunsillu Comunali.

3. Cun cadèntzia a su mancu dònna ses mesis su cunsillu s'acorrat in sessioni straordinària, po averiguai sa sigidura de cussas lìnias, po parti de su Sìndigu e de totus is assessoris, e intzaras a intru de su 30 de làmpadas e su 30 de mes'e idas de dònna annu. Est a scioberu de su Cunsillu cuncordai e aciungi, in su petantis de su mandau, aconciaduras strutturalis e/o mudàntzias, lìnias programàticas, castiendi a is apretus e is strobis chi iant a podi stupai in su s'itiu locali.

4. A s'acabu de su mandau politicu-aministrativu, su Sìndigu presentat a s'òrganu cunsillari su documentu de rendicontatzioni de su stadu de atuatzioni e de apariciadura de is lìnias programàticas. Custu documentu est postu a suta de s'aprovatzioni de su Cunsillu, a pustis de su scrucullu de su tanti de realizatzioni de is interbènnidas prevìdias.

Art. 12

Cumissionis e consultas

1. Su Cunsillu Comunali at a podi apariciari, fendi una deliberatzioni apòsita, cumissionis e consultas permanentis, interinas o spetzialis, cun tentas de cuntrollu, de circa, de scrucullu, de stùdiu. Custas cumissionis funt fatas sceti de cunsillaris comunali, cun critèriu

proporzionali; po cussu chi pertocat is cumissionis e is consultas chi tenint tareas de cuntrollu e de garantia, sa presidèntzia est entregada a is cunsilleris chi faint parti de is trumas de oposidura. Is consultas e totu funt fatas puru de tzitadinus chi no faint parti de su Cunsillu Comunali.

2. Su funtzionamentu, sa cumposizioni, is poderius, s'ogetu e su tempus de sghidura de is cumissionis, ant a èssiri arrexonadas cun unu regulamentu apòsitu.

3. Sa delibera de istituzzioni at a depi èssiri arricia de sa majoria assoluta de is cumponentis de su cunsillu.

Art. 13 *Cunsilleris*

1. Su stadu giuridicu, is dimitiduras e s'arremprasu de is cunsilleris funt inditaus de sa lei; issus rapresentant sa comunidadi intrea a sa cali torrante sceda totu su tempus.

2. Is funtzionis de cunsilleri bèciu funt fatas de su cunsilleri chi, in s'eligidura po cussa càrriga, at arriciu su nùmeru prus mannu de favoressimentu. A paridadi de votus funt fatas de su prus bèciu de edadi.

3. Is cunsilleris comunalis chi no pigant parti po tres bortas sghias chena una arresoni bona benint decrarau decadèssius cun deliberatzioni de su Cunsillu Comunali. A pitzu de costa allega, a pustis de s'averiguadura de s'ausèntzia fata po parti de su cunsilleri imbordigau, si fait una missada scritta, sighendi s'art. 7 de sa lei 7 de austu 1990 nr. 241, a ndi nai de su cumintzu de su procedimentu amministrativu. Su cunsilleri tenit facultadi de sprigai is arresonis giustificadoras de is ausèntzias e podit puru entregai documentus chi ddu cunfrimant, a intru de su trèmini postu in sa missada scritta, chi de dònna manera no podit èssiri prus pagu de 20 diis, cumintzendi de sa dì de arricida. Scadèssiu custu trèmini ùrtimu, su cunsillu scrucullat e a s'acabu deliberat, cunsiderendi cun pibincu de is arresonis giustificadoras presentadas po parti de su cunsilleri imbordigau.

Art. 14 *Deretus e dèpiris de is cunsilleris*

1. Is cunsilleris tenint su deretu de presentai preguntas, dimandas, motzionis e propònnidas de deliberatzioni.

2. Is maneras e is bisuras de esercìtziu de su deretu de iniziativa e de scrucullu de is cunsilleris comunalis funt cuncordaus de su regulamentu de su Cunsillu Comunali.

3. Is cunsilleris comunalis tenint deretu a arriciri de is ufitzius de su comunu e puru de is aziendas, istituzionis o entis dependentis, totus is noas e is informatzionis profetas po su cumprimentu de su mandau. Issus, in is trèminis e cun is furmas scioberadas in su regulamentu, tenint deretu de biri is àutus e is documentus, puru cussus apariciadoris, e de connosci dònna atru àutu impreau po arresonis de su traballu amministrativu e funt obligaus a no scoviai nudda de is acotèssius cumandaus a craru de sa Lei. In prus issus tenint su deretu de arriciri una informatzioni crara e profetosa a pitzu de is chistionis entregadas a s'òrganu, puru atruessu de sa atividadi de sa cunferèntzia de is capigruppu, chi ddoi est in s'art. 15 chi sighet in custu statutu.

4. Dònna cunsilleri depit scioberai unu domicìliu in su territòriu comunali anca ant a entregai is avisus de tzerriada de su cunsillu e de dònna atra missada ufiziali.

5. Po assegurai sa trasparèntzia màssima, su Sìndigu e dònna cunsilleri depit amostai dònna annu is arrendas tentas sighendi is maneras inditadas in su regulamentu de su Cunsillu Comunali.

Art. 15 *Trumas cunsillaris*

1. Is cunsilleris si podint acorrai in trumas, sighendi cussu chi est prevèdiu in su regulamentu de su Cunsillu Comunali e ndi donant sceda a su Sìndigu e a su segretàriu comunali in paris cun su nòmini de su capogruppo. Si no at a impreai custu scioberu o in is tradus de su scioberu, is trumas funt arreconnotas in is listas chi si funt presentadas in is eligiduras, e is capogruppo cosa insoru.
2. Is cunsilleris comunali podint fai trumas chi no currispundint a is listas eletoralis aundi ddus ant elìgius, bastit chi siant fatus de a su mancu de 3 personas.
3. Est apariciada, in su comunu de Maracalagonis, sa cunferèntzia de is capigruppo, chi tenit sa tarea de torrai sceda a is tareas generalis numenadas in s'art. 14, comma 3 de custu statutu, cumenti puru in s'art. 31, comma 7 ter, de sa lei 142/90 e mudàntzias e aciuntas cosa sua. Sa disciplina, su funtzionamentu e is atributzionis specìficas funt scritas aintru de su regulamentu de su Cunsillu Comunali.
4. Is capigruppo cunsillaris funt domiciliaus anca est s'impreau chi traballat in s'ufitziu protocollu de su comunu.
5. A is capogruppo cunsillaris est permittiu arriciri, a de badas, una còpia de sa documentatzioni chi pertocat a is àutus profetosus po fai beni su mandau insoru.
6. Is trumas cunsillaris tenint su deretu de si acorrai in aposentus postus a disposidura de su Comunu, sempri castiendi a sa disponibilitadi de cussus aposentus.
7. Sa pedidura depit èssiri fata po iscritu a su Sìndigu a su mancu 24 oras a innantis de s'acorrù.

Art. 16
Su Sìndigu

1. Su Sìndigu est elìgiu deretu de is tzitadinus sighendi is maneras cumandadas de sa lei, chi cuncordat puru is acontèssius de ineligibilitadi, de incumpatibilitadi, su stadu giurìdicu e is arresonis de arrescidura de sa càrriga.
2. Issu rapresentat su Comunu e est s'òrganu responsàbili de s'aministratzioni, scrucullat is averiguaduras de arresultau alliongiadas cun su funtzionamentu de is servìtzius comunali, donat inditaduras a su segretàriu comunali, a su diretori, si est stètiu numenau, e a is reponsàbilis de is ufitzius po cussu chi pertocat is tareas amministrativas e de gerridura, cumenti puru a pitzu de sa faidura de is àutus.
3. Su Sìndigu fait is impèrius chi ddi donat sa lei, su statutu, is regulamentus e scrucullat chi bèngiat sighias beni is tareas statalis e regionalis chi pertocant a su comunu. In prus issu tenit cumpetèntzia e poderiu de indiritzu, de billada e de scrucullu a pitzu de s'atividadi de is assessoris e a pitzu de is strutras gerridoras e esecutivas.
4. Su Sìndigu, ponendi menti a is inditaduras scioberadas de su cunsillu, providit a numenai, a scioberai e a bogai a is rapresentantis de su comunu aintru de entis, aziendas e istitutzionis.
5. Su Sìndigu, in prus, est cumpetenti, sighendi is inditaduras de su Cunsillu Comunali, in su s'ituu de is allegas cumandadas de sa Regioni, e ascurtadas is categorias imbordigadas a apariciat is oràrius de is butegas, de is esercìtzius pùblicos e de is servìtzius pùblicos, e puru, a pustis de s'acòrdiu cun is responsàbilis cumpetentis in su territòriu de is ministratzionis imbordigadas, de is oràrius de obèrrida po sa genti de is ufitzius pùblicos chi ddoi funt in su territòriu, castiendi a is apretus de de genti de edadis diferentis imbordigadas, cun resguardu mannu bia a sa genti chi traballat.
6. A su Sìndigu, in prus de is cumpetèntzias de lei, funt entregadas cun custu statutu e cun is regulamentus, atributzionis cumenti òrganu de ministratzioni, de billada e poderius de auto-organizatzioni de is cumpetèntzias alliongiadas a s'ufitziu

Art. 17
Atributzionis de ministratzioni

1. Su Sìndigu tenit sa rapresentàntzia generali de s'enti, podit delegai is funtzionis cosa sua o una parti de cussas a is atrus assessoris e est s'òrganu responsàbili de s'aministratzioni de su comunu; in manera particulari su Sìndigu:

- a) ghiat e apariciat sa atividadi política e amministrativa de su comunu, e puru cussa de sa Giunta e de dònna assessori;
- b) impèllit e pigat iniziativa po lompi a acòrdius de programa cun totus is sogetus pùblicos previdius de sa lei, a pustis de airi ascurtau a su Cunsillu Comunali;
- c) tzèrriat a is comìtzios po is referendum previdius de s'art.6 de sa lei 142/90, e mudàntzias e aciunturas suas;
- d) arricit is ordinàntzias contingìbilis e apretadas previdias de sa lei;
- e) numenat a su segretàriu comunali, scioberendiddu de su albu apòsitu;
- f) donat e tirat a su segretàriu comunali, su ddu pensat netzessàriu e a pustis de sa deliberatzioni de sa Giunta comunali, is funtzionis de direttori generali si no est stètia fata sa cunventzioni cun is atrus comunus po sa numenada de su direttore;
- g) numenat a is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzios, donat is incàrrigus dirigenzialis e cussus de cullaboratzioni de aforas, sighendi apretus berus e chi si podint averiguai.

Art. 18

Atribuzionis de vigilàntzia

1. Su Sìndigu fendi is funtzionis cosa sua de vigilàntzia arricit deretu in totus is ufizius e servìtzios is informatzionis e is àutus, resguardaus puru, e podit apariciat de arriciri àutus, documentus e informatzionis me is aziendas spetzialis, is istituzionis e is sotziedadis po atzionis de propiedadi de s'enti, atruessu de is rapresentantis legalis de cussas, fendiddu sciri a su Cunsillu Comunali.

2. Issu fait is àutus chistidoris de is deretus de su comunu e impellit deretu o imperendi su segretàriu comunali o su direttore, si est stètiu numenau, is scrucullus e is averiguaduras amministrativas a pitzu de totu s'atividadi de su comunu.

3. Su Sìndigu promovit e pigat iniziativa bonas po assegurai chi ufizius, servìtzios, aziendas spetzialis, istituzionis e sotziedadis chi faint parti de su comunu fetzant is atividadis inorus sighendi is tareas autadoras scioberadas de sa Giunta.

Art. 19

Atribuzionis de organizatzioni

1. Su Sìndigu fendi is funtzionis cosa sua de organizatzioni:

- a) impreat is poderius de politzia in is acorru cunsillaris e me is organismus pùblicos de partecipazioni popolari presidiaus de su Sìndigu, cun is trèminis previdius de sa lei;
- b) adelantat allegas de chistionai in sa Giunta, ndi apariciat sa tzerriada e dda presidit;
- c) arricit is preguntas e is chèscias de ponni a suta de arrexonu de su cunsillu poita de cumpetèntzia cunsillari.

Art. 20

Vicesìndigu

1. Su vicesìndigu numenau aici de su Sìndigu est s'assessori chi tenit sa dèlega generali po s'esercìtzio de totus is funtzionis de su Sìndigu, si custu no nc'est o no podit acudi;

2. S'entrega de is dèlegas donadas a is assessoris, depit èssiri scoviada a su cunsillu e a is òrganus previdius de sa lei, e puru publicada in su albu pretòriu.

Art. 21
Cumpositzioni

1. Sa Giunta est furdada de su Sìndigu e de ses assessoris, chi unu de custus at arriciu sa càrriga de vicesìndigu;
2. Is assessoris funt scioberaus cumentu costumau intre is cunsilleris; de dònna manera podint èssiri numenaus puru assessoris de aforas de su cunsillu, bastit chi tèngiant totus is requisitus de eligibilitadi e tèngiant una cumpetèntzia e una esperièntzia tènnica, amministrativa o professionali mannas.
3. Is assessoris de aforas podint pigai parti a is setziadas de su cunsillu e fueddai ingunis, ma no tenint su deretu de votai.

Art. 22
Numenada

1. Su vicesìndigu e is atrus componentis de sa Giunta funt numenaus de su Sìndigu e presentaus a su Cunsillu Comunali in sa prima setziada a pustis de s'eligidura.
2. Su Sìndigu podit bogai unu o prus de unu assessori donendi una motivatzioni bona bia a su cunsillu e depit arremprasai aintru de 15 diis is assessoris bogaus.
3. Is arresonis de incompatibilitadi, sa posidura e su stadu giurìdicu de is assessoris, cumentu puru is istitutus de decadèntzia e de sa bogadura funt cuncordaus de sa lei; de dònna manera no podint fai parti de sa Giunta cussus chi tèngiant intre issus o cun su Sìndigu relatas de parentau aintru de su de tres gradu, de afinidadi de primu gradu, de afilladura e de coja.
4. A foras de is acotèssius de bogadura po parti de susìndigu sa Giunta aturat in càrriga finsas a sa dì de sa proclamatzioni de is elìgius in ocasioni de su rennoamentu de su Cunsillu Comunali.

Art. 23
Funtzionamentu de sa Giunta

1. Sa Giunta est tzerriada e presidiada de su Sìndigu, chi ghia e càstiat su traballu de is assessoris e scioberat s'òrdini de sa dì de is acorradas, ponendi menti puru a is allegas propònnias de is assessoris e totu.
2. Is maneras de tzerriada e de funtzionamentu de sa Giunta funt scioberadas de manera informali de cussa e totu
3. Is setziadas funt bàlidas si ddoi est sa majoria de is componentis de sa Giunta e is deliberatzionis benint arricias a majoria de is presentis.

Art. 24
Cumpetèntzia

1. Sa Giunta traballat in paris cun su Sìndigu po s'amministratzioni de su comunu e fait is àutus chi, sighendi sa lei o custu statutu, no siant resguardaus po su cunsillu e no si fichint aintru de is cumpetèntzias de su Sìndigu, de su segretàriu comunali, de su diretore o de is responsàbilis de is servìtzios comunalis.
2. Sa Giunta traballat de manera collegiali, donat faidura de is indiritzus generalis amostaus de su cunsillu e fait atividadi proponnidora e de impèllida bia a cussu e totu
3. Sa Giunta, in manera particulari, in su faimentu de is atributzionis de governu e de is funtzionis organizadoras:
 - a) proponit a su cunsillu is regulamentus;
 - b) aprovat is progetus, is programas esecutivus e totus is stremus chi no ocasionant impnnius de gastu a pitzu de is stantziamentus de balanzu e chi no siant chistius po

- parti de sa lei o de su regulamentu de cuntabilidadi a is responsàbilis de is servìtzius comunalis;
- c) apariciat is linias de indiritzu e apariciat is propònnidas de provedimentus de entregai a is determinatzionis de su cunsillu;
 - d) arricit atividadis de iniziativa, de impèllida e de acòrdiu cun is òrganus de partecipazioni e decentramentu;
 - e) mudat is prètzius, mentras cuncordat e proponit a su cunsillu is arrègulas po scioberai cussus nous;
 - f) numenat a is membrus de is cumissionis po is cuncursus pùblicus a pustis de sa pedidura de su responsàbili de su servìtziu imbordigau;
 - g) proponit is arrègulas generalis po s'entrega de agiudus, dàdivas, addonus e bantàxius econòmicus de calisiat genia bia a entis e personas;
 - h) aprovat is regulamentus a pitzu de s'ordinamentu de is ufitzius e de is servìtzius arrespetendi is allegas generalis scioberaus de su cunsillu o de su segretàriu comunali;
 - i) cuncordat s'acetatzioni o s'arrefudu de lassaduras e donatzionis;
 - j) scioberat sa dì de tzerriada de is comìtzius po is referendum;
 - k) fait, a pustis de su càrculu de is gastus e de agatai su dinai, funtzionis delegadas de sa Provìntzia, de sa Regioni e de su Stadu candu no funt entregadas a craru po parti de sa lei e de su statutu bia a un'atru òrganu
 - l) autorizat is certus
 - m) apariciat is incàrrigus fidutzìarius
 - n) frimat, sighendi su regulamentu e is acòrdius decentraus, is arrègulas, is standard e is càrrigus funtzionalis de traballu po mediri sa produtividadì de s'aparau a pustis de airi intèndiu a su diretori generali;
 - o) detèrminat, a pustis de airi ascurtau is revisoris de is contus, is mesuradoris e is modellus de relevamentu de su cuntrollu de aintru de gerridura sighendi is allegas scioberadas de su cunsillu;
 - p) aprovat su Peg a pustis de sa propònnida de su diretori generali.

Tìtulu II
Partecipatzioni e decentramentu
Istitutus partecipatzioni
e deretus de is tzitadinus

CÀBUDU I

Art. 25
Partecipatzioni popolari

1. Su Comunu impellit e amparat sa partecipatzioni de tzitadinus, a solus o assotziaus, a s'aministratzioni de s'enti cun sa tarea de ndi assecurai unu andamentu profetosu, sa impartzialidadi e sa trasparèntzia.
2. Sa partecipatzioni popolari si amostat atruessu de s'impèllida de is apariciaduras de assòtzius e boluntariau e su deretu de is tzitadinus a solus de pigai parti a su traballu aministrativu.
3. Su Cunsillu Comunali apariciat e promovit unu regulamentu aundi benint amostadas is maneras chi depint impreai is tzitadinus po podi abalorai is deretus cosa insoru e is prerogativas previdias de custu tìtulu.

CÀBUDU II

Art. 26
Assòtzius

1. Su Comunu arreconoscit e promovit is formas de assòtzius chi ddoi funt in su territòriu cosa sua.
2. Cun custa tarea, sa Giunta comunali, a pustis de sa pregunta de is interessaus, arregistrat is assòtzius chi traballant in su territòriu comunali, e puru is setzionis localis de assòtzius de importu sovracomunalis.
3. Po podi arriciri sa registratzioni est netzessàriu chi s'assòtziu alloghit in su comunu còpia de su statutu e chi fetzat sciri aundi est sa sei e su nòmini de su rapresentanti legali.
4. No est permìtiu su arreconoscimentu de assòtzius a sa scusa o chi tenint caraterìsticas no cumpatìbilis cun is inditaduras generalis chi narant sa Costitutzioni, is arrègulas vigentis e custu statutu.
5. Is assòtzius arregistraus depint presentai dònna annu su balanzu insoru.
6. Su Comunu podit promovì e apariciat sa Consulta de is Assòtzius, cun sa tarea de promovì sa connoscèntzia e s'impreu de sa lingua sarda, sighendi sa LR 15.10.1997, n. 26 e de sa L 15.12.1999 n. 482.

Art. 27
Deretus de is assòtzius

1. Dònna assòtziu registrau tenit su deretu, atruessu de su rapresentanti legali o unu delegau cosa sua, de intrai a biri is datus chi tenit sa aministratzioni e de èssiri pregontau, a pedidura, a pitzu de is iniziativas de s'enti de su setori chi ddi pertocat.
2. Is scioberus aministrativus chi pertocant a su traballu de is assòtzius depint èssiri antetzipadas de s'arricidura de parris bessius de is òrganus cullegialis de cussus.
3. Is parris depint lompi a s'enti in is trèminis scioberaus in sa pedidura, chi de dònna manera no depint èssiri prus pagu de 15 diis.

Art. 28
Agiudus a is assòtzius

1. Su Comunu podit donai a is assòtzius, a foras de is partidus politicus, agiudus econòmicus de impreai po su cumprimentu de s'atividadi assotziadora.
2. Su Comunu in prus podit puru ponni a disposidura de is assòtzius, numenaus in su comma de innantis, a tìtulu de agiudus in natura, struturas, cosas o servìtzius a de badas.
3. Is maneras de spartzidura de is agiudus o de gosu de is struturas, cosas e servìtzius de s'enti est cuncordada aintru de unu regulamentu apòsitu, de manera de assegurai a totus is assòtzius is pròpias oportunitadis.
4. Su Comunu podit gestiri servìtzius in paris cun is assòtziis de boluntariu arreconnotus a livellu natzionali e fichias aintru de s'albu regionali apòsitu. Sa spartzidura de is agiudus e is maneras de sa cullaboratzioni ant a èssiri cuncordadas aintru de unu regulamentu apòsitu.
5. Is assòtzius chi ant arriciu agiudus de dinai o in natura po parti de s'enti depint scriri a s'acabu de dònna manifestada unu rendicontu chi ndi pongat a craru s'impreu cumentì fiat cumandau in su regulamentu apòsitu.

Art. 29
Boluntariu

1. Su Comunu impèllit furmas de boluntariu po imbordigai sa popolatzioni in atividadis chi fetzant amellorai sa calidadi de vida personali, civili e sotziali, in manera particulari de is fàscias chi arriscant sempri s'emarginatzioni, e puru po s'amparu de s'ambienti.
2. Su boluntariu at a podi amostai su pensamentu cosa sua a pitzu de is balanzus e de is programas de s'enti, e traballai in paris po apariciari progetus, strategias, stùdius e sperimentatzionis.
3. Su Comunu assegurat chi is prestatzionis de atividadis boluntàrias e a indonu punnendi a s'interessu culletivu e cunsideradas de importu generali tèngiant is mesus netzessàrius po sa arrennèscida mellus cosa sua e siant amparadas puru po s'allega infortunìstica.

CÀBUDU III
Maneras de partecipatzioni

Art. 30
Consultatzionis

1. S'aministratzioni comunali podit cumandai consultatzionis de sa popolatzioni cun sa tarea de arregolli parris e propònnidas a pitzu de s'atividadi amministrativa.
2. Is bisuras de custas consultatzionis funt scritas in su regulamentu apòsitu.

Art. 31
Petizzionis

1. Chinsisiat, mancari si no est bividori in su territòriu comunali, podit preguntai de manera culletiva a is òrganus de s'aministratzioni po ndi inditai s'interbènnida a pitzu de chistionis de interessu comunu o po scoviai apretus de natura culletiva.
2. Sa arregòllida de acòrdius podit acontessi chena furalidadis a suta de su testu chi contat is preguntas fatas a s'aministratzioni.
3. Sa petizzioni est entregada a su Sìndigu chi, aintru de 15 diis, dda donat po dda scrucullai a s'òrganu cumpetenti e ndi imbiat una còpia a is trumas chi funt aintru de su Cunsillu Comunali.

4. Si sa petizzioni est firmada de a su mancu 100 personas s'òrganu cumpetenti depit torrai sceda aintru de 30 diis de s'arricida.
5. Su cuntènniu de sa sceda de s'òrganu cumpetenti, in paris cun su testu de sa petizzioni, est publicizau atruessu de sa apicadura in is logus costumaus e, de dònna manera, aici de permiti sa connoscèntzia a totus cussus chi aiant firmau e chi bivint in su territòriu de su comunu.
6. Si sa petizzioni est firmada de a su mancu 200 personas, dònna cunsilleri podit pediri cun istantza apòsita chi su testu de sa petizzioni bèngiat postu a suta de arrexonu in sa setziada de su Cunsillu Comunali chi benit, chi s'at a depi tzerriai aintru de 30 diis.

Art. 32 *Propònnidas*

1. Si unu nùmeru de eligidoris de su Comunu no prus bàsciu de 50 amostit a su Sìndigu propònnidas po s'impreu de àutus aministrativus de cumpetèntzia de s'Enti e cussas propònnidas siant pibincosas beni aici de no lassai dudas a pitzu de sa natura de s'àutu e su cuntènniu disposidori cosa sua, su Sìndigu, arricciu su parri de is responsàbilis de is servìtzius imbordigaus e de su segretàriu comunali, imbiat sa propònnida in paris cun is parris de s'òrganu cumpetenti e a is trumas chi ddoi funt in su Cunsillu Comunali aintru de 10 diis.
2. S'òrganu cumpetidori podit ascurtai is proponnidoris e depit arriciri is determinatzionis cosa sua de manera furmali aintru de 30 diis de s'arricida de sa propònnida.
3. Is determinatzionis chi ddoi funt in su comma de innantis funt publicada in is logus pertocaus e funt naradas furmalmenti a is primus tres firmadoris de sa propònnida.

Art. 33 *Referendum*

1. Unu nùmeru de eligidoris residentis chi no siat prus pagu de su 15% de is iscritus me is listas eletoralis podit pediri chi bèngiant cunvocaus referendum in dònna allega de cumpetèntzia comunali.
2. No podint èssiri cunvocaus referendum a pitzu de tributis localis e de prètzisus, de atividadis aministrativas gèrrias de leis statalis o regionalis e nemancu candu a pitzu de cussa allega e totu ant giai cunvocaun unu referendum in cussus cincus annus. In prus funt bogadas a foras de sa podestadi rferendària puru custas allegas:
 - a) statutu comunali;
 - b) regulamentu comunali
 - c) pianu reguladori generali e trastus urbanìsticus faidoris;
3. Sa pregunta de ponni a is eligidoris si depit cumprendi beni deretu e no depit ocasionai faddinas.
4. Funt amìtias pediduras de referendum puru po cussu chi pertocat a s'ogetu de àutus aministrativus aprovaus giai de is òrganus cumpetentis de su comunu, a foras de cussus chi pertocant a is allegas numenadas in su comma 2 innoi a pitzu.
5. Su Cunsillu Comunali cunfrimat unu regulamentu andi benint cuncordadas is proceduras de amitibidadadi, is maneras de arregòllida de firmas, su faimentu de is consultatzionis, sa balidadadi cosa insoru e sa proclamatzioni de s'arresultau.
6. Su Cunsillu Comunali depit pigai àutu e s'arresultau de sa consultatzioni referendària aintru de 30 diis de sa proclamatzioni de s'arresultau e bessiri unu àutu furmali a pitzu de s'ogetu de cussa e totu.
7. No si sighit cun is scioberus de su comma innoi a pitzu si no at pigau parti a is consultatzionis a su mancu su 50% de cussus chi ndi teniant deretu.
8. S'arricidura fartada de is inditaduras aprovas de is tzitadinus in sa consultayxioni referendària depit èssiri sprigau cun arresonis bonas e deliberau de sa majoria assoluta de is cunsillaris comunalis.

9. Si occurrit chi sa propònnida, posta a suta de referendum, bèngiat aprovada de sa majoria assoluta de cussus chi tenint su deretu de votai, su Cunsillu Comunali e sa Giunta no podint pigai scioberus chi siant cuntra de cussa.

Art. 34

Intrada a is àutus

1. Dònnia tzitadinu tenit intrada libera a castiai is àutus de s'aministratzioni comunali e de is sugetus, privaus puru, chi gerrint is servìtzius pùblicos.
2. In prus est assegurada s'intrada libera a is documentus aministrativus po chinisiat chi tèngiat interessu po s'amparu de acotèssius de importu giurìdicu.
3. Si podint cuai de s'intrada sceti is àutus chi disposiduras legisladoras craras ant decrarau resguardaus o postus a suta de trèminis de spratzinadura.
4. Si benit dennegau, depint èssiri scoviaus totus is artìculus de lei o de regulamentu chi arrescint sa spratzinadura de s'àutu pediu.
5. Su regulamentu amostat is tempus, is maneras e is trèminis po s'impreu de is deretus prevìdius in custu artìculu.

Art. 35

Deretu de informatzioni

1. Totus is àutus de s'aministratzioni, a foras de cussus chi tenint unu arricidori determinau, funt pùblicos e depint èssiri publicizaus de manera profetosa.
2. Sa publicatzioni acotessit, de norma, atruessu de s'apicadura in su logu cumandau, aundi totus dda podint biri luegu, in s'intrada de sa Domu Comunali e a pustis de su cumandu de su Sìndigu puru in logus apòsitus apariciaus po cussu, me is arrugas e pratzas printzipalis e prus afitianadas.
3. S'apicadura benit sighia de su segretàriu comunali imperendi unu missu e, ponendi menti a cussu, certìficat sa cunfrima de sa publicatzioni.
4. Is àutus chi tenint unu arricidori determinau depint èssiri notificaus a cussu e totu.
5. Is ordinàntzias, is entregas de agiudus bia a entis e assòtzius depint èssiri publicizaus atruessu de s'apicadura.
6. In prus, is àutus prus de importu, agataus in su regulamentu, depint èssiri apicaus in is logus publicitàrius e spratzinaus cun is maneras prus profetosas.

Art. 36

Istàntzias

1. Chinisiat, a solu o assòtziau, podit adelantai a su Sìndigu preguntas a pitzu de strobis specìficus o a pitzu de allegas de su traballu aministrativu.
2. Sa sceda a sa pregunta depit èssiri arrexonada e donada aintru de 30 diis de sa Pregunta.

CÀBUDU IV

Amparadori Cìvicu

Art. 37

Nòmina

1. S'amparadori cìvicu est numenau de su Cunsillu Comunali, a foras chi no siat scioberau cumentu cunventzionamentu in paris cun atrus comunus o cun sa provìntzia de Casteddu, a scrucullu cuau e cun sa majoria de is duus tèrtzius de is cunsilleris.

2. Dònna tzitadinu chi tèngiat is tìtulus de custu arìculu podit fai lompi sa candidadura cosa sua anca s'aministratzioni comunali chi ndi apariciat s'elencu apòsitu a pustis de airi scucullau is tìtulus.

3. Su scioberu de su amparadori cìvicu depit acontessi intre genti chi po preparatzioni e po esperièntzia donint una seuresa manna de indipendèntzia, onestadi e cumpetèntzia giurìdicu-aministrativa e tèngiant su diploma de làurea in scièntzias políticas, giurisprudenza, economia e cumèrciu o simbillantis.

4. S'amparadori cìvicu aturat in càrriga cumentis su cunsillu chi dd'at elìgiu, e fait su traballu cosa sua finsas a s'apoderamentu de cussu s'ghidori.

5. No podit èssiri numenau amparadori cìvicu:

a) chini siat in cunditionis de inelegibilidadi a sa càrriga de cunsilleri comunali;

b) is parlamentaris, is cunsillieris regionalis, provintzialis e comunalis, is membrus de is cunsòrtzius intre comunus e cussus de is comunidadi montanas, is membrus de su cumitau regionali de scrucullu, is ministrus de cultu, is membrus de partidus polìticus;

d) chini siat cojavu o tèngiat relatas de famiglia o de afinidadi a intru de su de cuatru gradu cun amministradoris de su comunu, traballadoris cosa sua o cun su segretàriu comunali.

Art. 38

Descadèssida

1. S'amparadori cìvicu scadèssit de s'incàrrigu cosa sua candu lompi una cunditioni chi ndi iat a strobai sa nòmina o si issu impreit cumentis privau càusas chi pertocant a s'aministratzioni comunali.

2. Sa scadèssida est scoviada de su Cunsillu Comunali.

3. S'amparadori cìvicu podit èssiri bogau de s'incàrrigu cosa sua po arresonis grais cun deliberatzioni pigada a majoria de is duus tèrtzius de is cunsillieris.

4. Si ddoi est s'ipòtesi de surroga, po bogadura, scadèssida o dimitiduras a innantis chi acabit sa scadèssida naturali de s'incàrrigu, at a tocai a su Cunsillu Comunali nci pensai.

Art. 39

Tareas

1. S'amparadori cìvicu tenit sa tarea de interbenni anca is òrganus de su comunu po assegurai sa posta a menti de custu statutu e de is regulamentus comunalis, cumentis puru s'arrespetu de is deretus de is tzitadinus italianus e stràngius.

2. S'amparadori cìvicu depint interbenni a pustis de sa pedidura de is interessaus o po iniziativa cosa sua dònna borta chi pensat chi est stètia violada sa lei, su statutu o su regulamentu.

3. S'amparadori cìvicu traballat de manera chi sa violatzioni, po cussu chi est possìbili, bèngiat bogada e podit donai inditaduras a sa parti ofèndia poita cussa e totu potzat amparai is deretus cosa sua e is interessus in is bisras de lei.

4. S'amparadori cìvicu in prus depit billai poita a totus is tzitadinus bèngiant arreconnotus is matessi deretus.

5. S'amparadori cìvicu depit asigurai s'imbordigamentu cosa sua a bantaxu de chinisiat bèngiat anca issu; issu depit èssiri a disposidura po su pùblicu in s'ufitziu cosa sua a su manu una dì a sa cida.

Art. 40

Facultadis e prerogativas

1. S'ufitziu de s'amparadori cìvicu tenit sa sei anca funt is aposentus idòneus postus a disposidura po parti de s'aministratzioni comunali , in paris cun is mesus e is trastus netzessàriu po fai beni s'incàrrigu cosa sua.
2. S'amparadori cìvicu fendi su mandau cosa sua podit scrucullai is àutus e is documetus chi tenit s'Aministratzioni Comunali e is cuncessionàrius de is servìtzius pùblicus.
3. In prus issu podit tzerriai a su responsàbili de su servìtziu imbordigau e ddi pediri is documentus, is noas e acramentus chena chi potzant impreai su segretu de ufìtziu.
4. S'amparadori cìvicu scòviat a intru de 30 diis s'arresultau de su traballu cosa sua, a boxi o scriendi a su tzitadinu chi ddi at pediu s'interbènnida e sinnalat a is òrganus comunalis o a sa magistradura is strobus, is illegitimidadis o is tradus agataus.
5. S'amparadori cìvicu in prus podit cumbidai s'òrganu cumpetenti a arriciri is àutus aministrativus chi cunsiderat profetosus, cuncordendi ndi, si serbit, su cuntènniu.
6. Est scioberu de s'amparadori cìvicu, cumentì garanti de sa impartzialidadi e de s'andamentu profetosu de is atividadis de sa p.a. de presentziai, chena deretu de votu o de interbènnida, a is setziadas pùblicas de is cumissionis de cuncursu, astas pùblicas, licitatzionis privadas, arrendus de cuncursu. Po custa tarea depit èssiri informau de sa dì de cussus acorris.

Art. 41

Relata annuali

1. S'amparadori cìvicu presentat dònna annu, aintru de su mesi de martzu, sa relata chi pertocat a s'atividadi fata s'annu a innantis, amostendi is acontèssius sighius, is strobus e is tradus e is illegitimidadis agataus e adelantendi is inditaduras chi pensat siant is prus profetosas po aconciat totu.
2. S'amparadori cìvicu in sa relata chistionada in su primu comma si podit puru amostai propònnidas chi potzant amellorai su funtzionamentu de s'atividadi aministrativa e s'atùliu de is servìtzius pùblicus, cumentì puru a assegurai s'impartzialidadi de is scioberus.
3. Sa relata depit èssiri posta in s'albu pretòriu, imbiada a totus is cunsilleris comunalis e arrexonada aintru de 30 diis in su Cunsillu Comunali.
4. Dònna borta chi ddoi est sa possibilidadi, s'amparadori cìvicu podit sinnalai acontèssius o chistionis a su Sìndigu cun sa tarea de ddus chistionai in su Cunsillu Comunali, chi depit èssiri apariciu aintru de 30 diis.

Art. 42

Indennidadi de funtzioni

1. A su amparadori cìvicu est entregada una indennidadi de funtzioni e su tanti chi est est scioberau dònna annu de su Cunsillu Comunali.

CÀBUDU V

Procedimentu aministrativu

Art. 43

Deretu de interbènnida in is procedimentus

1. Chinisiat tengiat unu deretu o unu interessu legìtimu imbordigau in unu procedimentu aministrativu tenit su scioberu de nci pigai parti, a foras de is acontèssius chi funt proibius de sa lei o de su regulamentu.

2. S'aministratzioni comunali depit ponni pùblicu su nòmini de su funtzionàriu responsàbili de sa procedura chi depint impreai, is scioberus a pitzu de s'allega e su trèmini aintru de su cali is scioberus depint èssiri arricius.

Art. 44

Procedimentus a istàntzia de parti

1. In s'acontèssiu de procedimentus a istàntzia de parti su sugetu chi at adelantau s'istàntzia podit pediri de èssiri ascurtau de su funtzionàriu chi depit torrai sceda a pitzu de cuss'allega. Su funtzionàriu epit ascurtai s'interessau aintru de 30 diis de sa pedidura o in unu tempus prus lestru scioberau de su regulamentu.

2. Po dònna istàntzia chi bolit arriciri sa spartzidura de unu àutu o unu provedimentu aministrativu depit èssiri donada una sceda scritta in su trèmini cumandau de su regulamentu, de dònna manera no prus a tradu de 60 diis.

3. In s'acontèssiu chi s'àutu o su provedimentu pediu potzat strobai a deretus o interessus legìtimus de atra genti, su funtzionàriu responsàbili depit donai a issu comunicatzioni de sa pedidura arricia.

4. Custus podint imbiai a s'aministratzioni preguntas, memòrias, propònnidas o adelantai documentus aintru de 15 diis de s'arricidura de sa comunicatzioni.

Art. 45

Procedimentus impèllius de ufiziu

1. In s'acontèssiu de procedimentus impèllius de ufiziu su funtzionàriu responsàbili ndi depit donai missada a totus cussus chi tèngiant deretus o interessus legìtimus chi potzant èssiri strobaus de s'impreu de cussu àutu aministrativu, ponendi su trèmini no prus bàsciu de 15 diis, a foras de acontèssius apretaus meda e numenaus in su regulamentu, aintru de su cali is imbordigaus podint entregai preguntas, arremònius, propònnidas o amostai documentus.

2. Cussus imbordigaus podint, in prus, in cussu trèmini e totu, pediri de èssiri ascurtaus deretu de su funtzionàriu responsàbili chi depit scioberai a pitzu de s'allega.

3. Si po mori de su nùmeru mannu meda de is imbordigaus iat a èssiri incolliosa meda sa comunicatzioni personali chistionada in su primu comma est permìtiu a dda arremprasai cun sa publicatzioni, sighendi s'art. 38 de su statutu.

Art. 46

Determinatzioni de su cuntènniu de s'àutu

1. In is acontèssius previdius de is duus artìculus innoi a pitzu, e sempri chi siant stètias sighias beni totu is proceduras cumandadas ingunis, su cuntènniu bolitivu de s'àutu podit arresultai de unu acòrdiu intre su sugetu privau imbordigau e su funtzionàriu responsàbili in rapresentàntzia de s'aministratzioni.

2. In custu acontèssiu est netzessàriu chi de cussu acòrdiu bèngiat donau àutu in sa premissa e chi su cuntènniu de s'acòrdiu e totu de dònna manera siat aici de assegurai s'interessu pùblicu e s'impartzialidadi de s'aministratzioni.

Titulu III

Atividades Administrativas

Art. 47

Tareas de s'atividades administrativas

1. Su Comunu cunformat su traballu amministrativu cosa sua a is allegas de democratzia, de partecipazioni, de trasparèntzia, de eficèntzia, de atùliu, de economitzidadi e de simpresa de is proceduras.
2. Is òrganus istituzionalis de su comunu e is traballadoris responsàbilis de is servìtzius depint apariciari a pitzu de is istàntzias de is imbordigaus in is maneras e in is trèminis scioberaus de sa lei, de custu statutu e de is regulamentus de atuatzioni.
3. Su comunu, cun sa tarea de cuntentari is apretus de is tzitadinus, impreat is formas de partecipazioni prevìdias de su statutu, e puru formas de cooperazioni cun atrus comunis e cun sa provìntzia.

Art. 48

Servìtzius pùblicos comunalis

1. Su Comunu podit apariciari e gestiri servìtzius pùblicos chi tèngiant cumentis ogetu de produssidura de cosas e servìtzius o s'esercìtziu de atividades chi depant s'ghiri tareas sotzialis e a impelli s'adelantamentu econòmicu e civili de sa comunidadi de su logu.
2. Is servìtzius chi si depint gestiri cun deretu de privativa funt scioberaus de sa lei.

Art. 49

Formas de gerridura de is servìtzius pùblicos

1. Su Cunsillu Comunali podit deliberari s'istitutzioni e s'esercìtziu de is servìtzius pùblicos in custas formas:
 - a) in economia, candu po is medidas piticas o po is caraterìsticas de su servìtziu, no siat profetosu apariciari una istituzione o una azienda;
 - b) cumentis cuncessioni a atra genti, candu ddoi ant is arresonis tènnicas, econòmicas e de profetu sotzialis;
 - c) imperendi una azienda spetziali, puru po sa gerridura de medas servìtzius de importu econòmicu e imprenditoriali;
 - d) imperendi una istituzione, po su traballu de is servìtzius sotzialis chena importu imprenditoriali;
 - e) imperendi sotziedadis po atzionis o cun responsabilidadi impiticada cun capitali pùblicos prevalenti, candu si fetzat profetosa, castiendi a sa natura de su servìtziu de spratzinai, sa partecipazioni de atrus sugetus pùblicos e privaus;
 - f) imperendi cunventzionis, cunsòrtzios, acòrdius de programa, acorradas de comunus e puru totu is atras formas permìtias de sa lei.
2. Su Comunu podit pigai parti a sotziedadis po atzionis cun capitali pùblicos prevalenti po sa gerridura de servìtzius chi sa lei no chistit de manera escludora a su comunu e bia.
3. Su Comunu podit puru donai un'impèllida e pigai parti, de manera indereta puru, a atividades econòmicas allongiadas cun is tareas istituzionalis cosa sua, imperendi is allegas e is trastus de su deretu comunu.
4. Is poderius, a foras de su referendum, chi custu statutu arreconoscit a is tzitadinus bia a is àtus de su comunu, funt allonghiaus puru a is àtus de is aziedas spetzialis, de is istituzionis e de is sotziedadis de capitali a majoria pùblica.

Art. 50
Aziendas Spetzialis

1. Su Cunsillu Comunali podit deliberai po sa apariciadura de aziendas spetzialis, chi tèngiant personalidadi giuridica e autonomia de gerridura e imprenditoriali, e ndi aprovat su statutu.
2. Is aziendas spetzialis fundant is atividadis cosa insoru a pitzu de is allegas de trasparèntzia, de eficàcia, de atùliu e de economicidadi e tenint su cumandu de su parègiu finantziàriu e econòmicu de lompi atruessu s'ecuilibriu de gastus e de godàngius, cumprèndius puru is tramudus.
3. Is servìtzius de cumpetèntzia de is aziendas spetzialis podint èssiri fatus puru a foras de su territòriu comunali, a pustis de sa apariciadura de acòrdius chi potzant assegurai s'economicidadi e sa calidadi mellus de is servìtzius.

Art. 51
Strutura de is aziendas spetzialis

1. Su statutu de is aziendas spetzialis ndi cuncordat is struturas, su funtzionamentu, is atividadis e is scrucullus.
2. Funt òrganus de is aziendas spetzialis su cunsillu de aministratzioni, su presidenti, su diretori e su cullègiu de revisioni.
3. Su presidenti e is aministradoris de is aziendas spetzialis funt numenaus de su Sìndigu intre cussus chi tenint is requisiti de eligibilitadi cumentu cunsilleri comunali e chi tèngiant una cumpetèntzia tènnicu-amministrativa spetziali po is stùdius fatus, po traballus fatus me aziendas pùblicas o privadas o po ufìtzius gèrrius.
4. Su diretori est pigau cun cuncursu pùblicu, a foras de is acontèssius prevèdius in su T.U. 2578125 aundi si podit impreai sa tzerriada dereta.
5. Su Cunsillu Comunali fait sa nòmina de su cullègiu de is revisoris de is contus, donat su capitali de dotatzioni e detèrminat is indiritzus e is tareas de s'aministratzioni de is aziendas, cumprèndias puru is allegas generalis po sa determinatzioni de is tarifas e po sa spartzidura de is cosas e de is servìtzius.
6. Su Cunsillu Comunali aprovat puru is balanzus annualis e pluriannualis, is programas e su càrculu consuntivu de is aziendas spetzialis, fendi puru sa billada a pitzu de su traballu cosa insoru.
7. Is aministradoris de is aziendas spetzialis podint èssiri bogaus sceti po violaduras lègias de sa lei, mandronia documentada o diferèntzia respetu a is indiritzus e a is tareas de s'aministratzioni, aprovas de su Cunsillu Comunali.

Art. 52
Istituzionis

1. Is istituzionis funt organismus strumentalis de su comunu chi no tenint personalidadi giuridica ma tenint autonomia de gerridura.
2. Funt òrganus de is istituzionis su cunsillu de aministratzioni, su presidenti e su diretori.
3. Is òrganus de s'istituzioni funt numenaus de su Sìndigu chi ddus podit bogai po violaduras lègias de lei, po mandronia documentada o po o diferèntzia respetu a is indiritzus e a is tareas de s'aministratzioni.
4. Su Cunsillu Comunali detèrminat is indiritzus e is tareas de s'aministratzioni de is istituzionis, cumprèndias puru is inditaduras generalis po scioberai is tarifas po sa spartzidura de cosas o servìtzius, aprovat is balanzus annualis e pluriannualis, is programas e su càrculu consuntivu, fendi puru su traballu de billada a pitzu de su traballu cosa insoru.

5. Su cunsillu de aministratzioni fai puru sa gerridura de s'istitutzioni deliberendi in su s'itiu de is tareas e de is indiritzus aprovaus de su Cunsillu Comunali e s'ighendi is maneras apariciadoras e funtzionalis previdias in su regulamentu.
6. Su regulamentu podit puru prevedi formas de partecipazioni de is tzitadinus o de is impreadris a sa gerridura o a su cuntrollu de s'istitutzioni.

Art. 53

Sotziedadis po atzionis o a responsabilidadi impiticada

1. Su Cunsillu Comunali podit aprovai sa partecipazioni de s'enti a sotziedadis po atzionis o a responsabilidadi impiticada po sa gerridura de is servìtzius pùblicos, eventualmente traballendi puru a sa costituzioni insorus.
2. In acotèssiu de servìtzius pùblicos de importu mannu sa partecipazioni de su comunu, in paris cun cussa de atrus entis pùblicos eventualis, at a depi èssiri magioritària po forza.
3. S'àutu apariciadori, su statutu o sa còmpora de cuotas o atzionis depint èssiri aprovas de su Cunsillu Comunali e de dònna manera depit èssiri assegurada sa rapresentatividadis de is sugetus pùblicos in is òrganus de aministratzioni.
4. Su comunu scioberat is rapresentantis cosa sua in mesu a is sogetus de cumpetèntzia tènnica e professionali specifìca, e po fai is àutus de gerridura cunsiderat is interessus de is consumidoris e de is impreadoris.
5. Is cunsilleris comunalis no podint èssiri numenaus in is cunsillus de aministratzioni de is sotziedadis po atzionis o a responsabilidadi impiticada.
6. Su Sìndigu o unu delegau cosa sua pigat parti a s'acorrù de is assotziaus cumentis rapresentanti de s'enti.
7. Su Cunsillu Comunali providit a averiguai dònna annu su traballu de is sotziedadis po atzionis o a responsabilidadi impiticada e a scrucullai chi s'interessu de sa culletividadi bèngiat amparau beni in su s'itiu de sa atividadi fata de cussa sotziedadi e totu.

Art. 54

Cunventzionis

1. Su Cunsillu Comunali, a pustis de sa propònnida de sa Giunta, deliberat cunventzionis apòsitas de cuncordai cun aministratzionis statalis, atrus entis pùblicos o cun privaus cun sa tarea de donai servìtzius pùblicos de manera cuncordada.
2. Is cunventzionis depint scioberai is tareas, su tempus, is bisuras de consultazioni de is entis imbordigaus, is relatas finantziàrias cosa insoru e is òbligis e segurantzias a pari-pari.

Art. 55

Cunsòrtzius

1. Su comunu podit pigai parti a sa apariciadura de cunsòrtzius cun atrus entis localis po sa gerridura alliongiada de unu o prus servìtzius s'ighendi is arrègulas previdias po is aziendas spetzialis candu si podint impreai.
2. Cun custa tarea su Cunsillu Comunali aprovat, a majoria prena de is cumponentis, una cunventzioni s'ighendi s'artìculu innoi a pitzu, in paris cun su statutu de su cunsòrtziu.
3. Sa cunventzioni depit tenni su cumandu a pitzu de su cunsòrtziu de sa trasmitidura anca su comunu de is àutus de fundòriu chi ant a depi èssiri publicaus cun is maneras cumandadas in s'art. 38 comma 2 de custu statutu.
4. Su Sìndigu o unu delegau cosa sua fait parti de s'acorrù de su cunsòrtziu cun responsabilidadi aguali a su tanti de partecipazioni scioberau in sa cunventzioni e in su statutu de su cunsòrtziu.

Art. 56
Acòrdius de programa

1. Su Sìndigu po sa definitzioni e sa faidura de obras, de interbènnidas o de programas de interbènnida chi bolint, po sa faidura intrea inorus, su stremu integrau e coordinau de su comunu e de atrus sugetus pùblicus, po cussu chi pertocat a sa cumpetèntzia primària o de majoria de su comunu a pitzu de sa obra o de is interbènnidas o de is programas de interbènnida, promovit sa serrada de unu acòrdiu de programa po assegurai su coordinamentu de is stremus e po ndi cuncordai is tempus, is maneras, su finanziametu e dònna atra allega chi ndi pertocat.
2. S'acòrdiu de programa, chi est su cunsentimentu unànimi de su presidenti de sa regioni, de su presidenti de sa provìntzia, de is sìndigus de is amministratzionis imbordigadas, benit cuncordau in d-una cunferèntzia apòsita chi providit puru a s'aprovatzioni formali de s'acòrdiu e totu sighendi s'art. 27, comma 4 de sa lei 8 de làmpadas 1990 n. 142, mudau de s'art. 17, comma 9, de sa lei n. 127/97.
3. Si s'acòrdiu bèngiat apariciau cun decretu de su presidenti de sa regioni e ocasionit mudàntzias de is trastus urbanìsticus, s'adesioni de su Sìndigu a cussu depit èssiri cunfrimada de su Cunsillu Comunali aintru de 30 diis a pena de sa descadèssida.

TÌTULU IV UFÌTZIUS E PERSONALI

CÀBUDU I *Ufitzius*

Art. 57

Allegas struturalis e apariciadoras

1. S'aministratzioni de su Comunu si acrarat atruessu de sa sighidura de tareas specìficas e depit èssiri improntada a custas allegas:

- a) una apariciadura de su traballu imperendi progetus, tareas e programas;
- b) s'anàlisi e su scrucullu de is produssiduras e de is càrrigus funtzionalis de traballu e de su tanti de profetu de s'atividadadi fata de dònna elementu de su imbordigamentu;
- c) s'agatamentu de responsabilidadis alliongiadas strintas cun su sìtziu de sa autonomia de scioberu de is sogetus;
- d) su barigamentu de sa scongiuntadura tostada de is cumpetèntzias in sa spratzidura de su traballu e sa lòmpera de sa indullidura prus manna de is struturas e de su personali e de sa cullaboratzioni prus manna intre is ufitzius.

Art. 58

Apariciadura de is ufitzius e de su personali

1. Su Comunu impellit cun àutus apòsitus a sa dotatzioni orgànica de su personali e, cunforma a is arrègulas de custu statutu, s'organizatzioni de is ufitzius e de is servìtzius sighenid sa scongiuntadura intre sa tarea polìtica e de scrucullu chi pertocat a su Cunsillu Comunali, a su Sìndigu e a sa Giunta e sa tarea de gerridura aministrativa entregada a su diretori generali e a is responsàbilis de is ufitzius e de is servìtzius.
2. Is ufitzius funt aparicius sighendi is allegas de autonomia, trasparèntzia e atùliu e tareas de funtzionalidadi, economicidadi de gerridura e indullidura de sa strutura.
3. Is servìtzius e is ufitzius traballant sighendi sa circa de totus is apretus de is tzitadinus, aconcendi sempri su stremu aministrativu cosa sua e is servìtzius donaus, averiguendi sempri sa sceda bia a is abisòngius e a sa economicidadi.
4. Is oràrius de is servìtzius obertus a sa genti benint scioberaus po sa satisfadura mellus de is apretus de is tzitadinus.

Art. 59

Regulamentu de is ufitzius e de is servìtzius

1. Su Comunu atruessu de su regulamentu de apariciadura cuncordat is arrègulas generalis po s'apariciadura e su funtzionamentu de is ufitzius e, in manera particulari, is atribuzionis e is responsabilidadis de dònna strutura apariciadora, is relatas intre ufitzius e servìtzius e intre custos, su diretori e is òrganus aministrativus.
2. Is regulamentus si cunformant a s'allega chi narat chi a is òrganus de governu est entregada sa funtzioni poltica de caminu e de scrucullu, pensada cumentu su poderiu de scioberei a sa sola is tareas e is tentas de su stremu aministrativu in dònna setori e de ndi averiguai s'arrennèscida; a su diretori e a is funtzionàrius responsàbilis tocat, po lompi a is tareas cumandadas, cussa de cuncordai, in paris cun is tareas istituzionalis, puru cussas prus operativas e sa gerridura aministrativa, tènnica e cuntàbili sighendi is allegas de professionalidadi e responsabilidadadi.

3. S'apariciadura de su comunu si movit in unidadi operativa chi funt acostiadadas, sighendi arrègulas de omogeneidadi, in struturas sempri prus mannas, cumenti cumandau da su regulamentu apòsitu, atruessu de s'agatamentu de is posiduras organizadoras e puru atruessu de s'impreu de struturas trasversalis o de staff intersettorialis.
4. Su Comunu arricit e impreat is acòrdius culletivus natzionalis aprovaus in is bisuras de lei e amparat sa organizatzioni sindacali libra de is dipendentis aparicendi cun is rapresentàntzias sindacalis is acòrdius culletivus stesias sighendi is arrègulas de lei e de cuntratu chi funt bonas in cussu tempus.

Art. 60

Deretus e dèpiris de is dipendentis

1. Is dipendentis comunalis, stichius in arrolus orgànicus e cumandaus cunforma a sa disciplina generali a pitzu de su stadu giurìdicu e su tratamentu econòmicu de su personali scioberau de is acòrdius culletivus natzionalis, faint sa atividadi cosa insoru a servìtziu e profetu de is tzitadinus.
2. Dònna dipendenti comunali depit fai cun atùliu e lestresa is impèrius de cumpetèntzia de is ufizius e servìtzius chi ddi pertocant e, arrespetendi is cumpetèntzia de dònna arrolu, a lompi is tareas donadas. In prus est responsàbili deretu bia a su diretori, su responsàbili de is ufizius e servìtzius e s'aministratzioni de is àutus fatus e de is tareas lòmpias fendi su traballu cosa sua.
3. Su regulamentu a pitzu de s'ordinamentu de is ufizius e de is servìtzius ocasionat is cunditziunis e is maneras cun is calis su comunu impèllit a s'adelantamentu e a s'amanniadura professionali de is traballadoris, assegurt cunditziunis de traballu profetas po ndi coidai sa saludi e s'interesa psicofisica, e assegurat unu impreu mannu e beru de is libertadis e de is deretus sindacalis.
4. S'aprovazioni de is arrolus de is tributus e de is cànonis e puru sa apariciadura, rapresentendi a s'Enti, de is cuntratus aprvaus giai, est tarea de su personali responsàbili de is àreas a solas e de totus is servìtzius, arresepetendi is inditaduras donadas de su Sindigu, de su diretori e de is òrganus collegialis.
5. Su personali numenau in su comma innoi a pitzu depit puru spartziri is permissus cumercialis, de politzia aministrativa, e puru is permissus po is cuncessionis ediltzias e sa spratzinadura de is ordinàntzias de natura no apretada e nemancu *contingibile*.
6. Su regulamentu de apariciadura agatat maneras e bisuras de gerridura de sa struttura tènnica comunali.

CÀBUDU II

Personali Diretivu

Art. 61

Diretori Generali

1. Su Sindigu podit numenai a unu diretori generali, a foras de sa dotatzioni orgànica e cun unu cuntratu a tempus determinau, sighendi is inditaduras scioberadas de su regulamentu de organizatzioni, a pustis de airi apariciau una cunventzioni apòsita intre is comunus aundi su càrculu de totu sa genti lòmpat a is 15 mila bividoris.
2. Intzaras su diretori generali at a depi pensai a sa gerridura coordinada o unitària de is servìtzius intre is comunus imbordigaus.

Art. 62

Tareas de su diretori generali

1. Su direttori generali depit s'ighiri is indiritzus e is tareas scioberaus de is òrganus de guvenru de s'enti s'ighedi is direttivas chi, a pitzu de custa allega, dd'at a donai su Sìndigu.
2. Su direttori generali scrucullat is gerriduras de s'enti persighendi livellus de profetu e de atùliu intre is responsàbilis de servìtziu chi a su matessi tempus torrunt sceda a s'impreu de is funtzionis entregadas a issus.
3. Su tempus de s'incàrrigu no podit s'ighiri a pustis de su mandau eletoralu de su Sìndigu chi ddu podit puru bogai a pustis de sa delìbera de sa Giunta comunali, si no at a arrennesci a lompi a is tareas cumandadas o candu bessat a foras unu strobu cun is lìnias de polìtica amministrativa de sa Giunta, cumentu puru in dònna atru acontèssiu de oportunitadi grai.
4. Candu no est stètia apariciada sa cunventzioni po su servìtziu de direttioni generali, is tareas chi ndi pertocant podint èssiri entregadas po parti de su Sìndigu bia a su segretàriu comunali.

Art. 63

Funtzionis de su direttori generali

1. Su direttori generali apariciat sa propònnida de pianu esecutivu de gerridura e de su pianu pibincosu de is tareas prevìdiu de is arrègulas de sa cuntabilitadi, s'ighendi is inditaduras donadas de su Sìndigu e de sa Giunta comunali.
2. Issu in manera particulari tenit custas funtzionis:
 - a) apariciat, s'ighendi is cumandus donaus de su Sìndigu, programas apariciadoris o de faiduras, relatas o stùdius particularis;
 - b) cuncordat e ghiat a su personali, ponendi menti a is inditaduras funtzionalis cumandaus de su Sìndigu e de sa Giunta;
 - c) averìguat su profetu e s'atùliu de su traballu de is ufizius e de su personali chi ddoi traballat;
 - d) impellit is stremus disciplinaris bia a is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius e impreat is smendas s'ighendi cussu chi narat su regulamentu, in cuncordu cun is prevididuras de is cuntratus culletivus de traballu;
 - e) autorizat is missionis, is prestatzionis de traballu straordinàriu, is cungedus, is permissus de is responsàbilis de is servìtzius;
 - f) spratzinat is àutus de esecutzioni de is deliberatzionis chi no tocant a su Sìndigu o a is responsàbilis de is servìtzius;
 - g) gerrit is stremus de mobilitadi intersetoriali de is traballadoris;
 - h) torratt a scrucullai dònna annu, a pustis de airi ascurtau a is responsàbilis de is setoris, su sìtiu apariciadori de s'enti e sa spratzinadura de s'orgànicu efetivu, pidendi a sa Giunta e a su Sìndigu stremus eventualis a pitzu de cust'allega;
 - i) impellit is procedimentus e impreas, cumentu surrogatòria, is àutus de cumpetèntzia de is responsàbilis de is servìtzius in is acontèssius chi issus no funt ingunis, a pustis de sa istrutòria apariciada de su servìtziu imbordigau;

Art. 64

Responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius

1. Is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius funt numenaus de su Sìndigu cun decretu arrexonau a pitzu de is critèrius generalis numenaus in su regulamentu.

2. Is responsàbilis depint apariciai is ufizius e is servìtzius entregaus a issus s'ghendi is inditaduras arricias de su diretori generali, si est stètiu numenau, o puru de su segretàriu e s'ghendi is inditaduras donadas de su Sìndigu e de sa Giunta comunali.
3. Issus in su s'ituu de is cumpetènzias entregadas a issus depint gestiri s'atividadi de s'enti e apariciai is indirizus e lompi is tareas donadas de su diretori, si est stètiu numenau, de su Sìndigu e de sa Giunta comunali.

Art. 65

Funtzionis de is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius

1. Is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius apariciant in rapresentàntzia de s'enti is cuntratus deliberaus giai, aprovant is arrolus de is tàscias e de is cànonis, gerrint is proceduras de arrendu e de cuncursu e apariciant is àutus de gerridura finantziària, cumprèndia puru sa assuntzioni de is imbordigamentus de gastu.
2. Issus depint puru entregai is permissus e is cuncessionis e in prus faint custas funtzionis:
 - a) funt is presidentis de is cumissionis de gara e de cuncursu, si pigant is responsabilidadi de is procedimentus imbordigaus e pedint a sa Giunta su scioberu de atrus membrus;
 - b) donant is atestazioni e is certificaduras;
 - c) spratzinant is missadas, is verbalis, is intimas e dònna atru àutu chi est una manifestada de giudìtziu e de connoscèntzia, cumprèndius puru, po esèmpriu, is bandus de gara e is avisus de publicazioni de is trastus urbanìsticus;
 - d) faint is autenticaduras e is legalizazioni;
 - e) faint is ordinànzias de sciusciadura de is manufatus abusivus e ndi s'ghint su traballu;
 - f) spratzinant is ordinànzias de cumandu de pagamentu de smendas amministrativas e apariciant s'impreu de is smendas aciungidoras in su s'ituu de is cumandus donaus de su Sìndigu;
 - g) narant is atras ordinànzias previdias de is normas de lei o de regulamentu a foras de cussas de s'art. 38 de sa lei n. 142/1990;
 - h) impellint is procedimentus disciplinaris bia a su personali postu a suta de issus e impreant is smendas in is trèminis e cun is maneras previdias de sa lei e de su regulamentu;
 - i) s'ghint a donai esecuzioni lestra a is deliberazioni de sa Giunta e de su cunsillu e a is cumandus donaus de su Sìndigu e de su diretori;
 - j) donant a su diretori, in is trèminis de su regulamentu de cuntabilidadi totu is elemntus po apariciai sa propònnida de su pianu esecutivu de gerridura;
 - k) autorizant is prestazioni de traballu straordinàriu, is fèrias, is recuberamentus, is missionis de su personali dipendenti s'ghendi is inditaduras donadas de su diretori e de su Sìndigu;
 - l) donant is licènzias a is obietoris de cuscièntzia in servìtziu in su comunu;
 - m) torrant sceda, bia a su diretori generali, o s' au segretàriu, de sa lòmpida fartada de is tareas entregadas a issus.
3. Su Sìndigu podit delegai a is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius atras funtzionis chi no funt previdias de su statutu e de is regulamentus, donendi a su matessi tempus totus is cumandus po su cumprimentu profetosu insoru.

Art. 66

Cuntratus a tempus determinau

1. In prus su Sìndigu, in casu de farta de posidura, podit entregai sa titularidadi de ufizius e servìtzius a personali assùmiu cun cuntratu a tempus determinau.

2. Is cuntratus numenaus in is commas de innantis no podint tenni unu tempus prus longu de cussu de su mandau de su Sìndigu e no podint èssiri stramudiaus a tempus indeterminau, a foras chi no ddu permitant is normas de lei apòsitas.

Art. 67

Cullaboratzionis de aforas

1. Su regulamentu podit prevedi puru cullaboratzionis de aforas, de professionalidadi manna meda, cun relata de traballu autònomu po tareas scioberadas e cun acòrdius a tempus.
2. Is normas regulamentaris po s'entrega de is incàrrigus de cullaboratzioni a sugetus de aforas de s'aministratzioni ndi depint scioberai su tempus e s'igidura, chi no at a podi èssiri prus longu de su tempus de su programa, e is allegas po cuncordai su tratu econòmicu chi ddi pertocat.

Art. 68

Ufìtziu de indiritzu e de scrucullu

1. Su regulamentu podit prevedi sa apariciadura de ufìtzius postus a is dipendènzias deretas de su Sìndigu, de sa Giunta comunali o de is assessoris, po su fai is funtzionis de indiritzu e de scrucullu chi ddi donat sa lei, aparicius de dipendentis de s'enti o de cullaboradoris assùmius a tempus determinau, sceti si s'enti no siat addannau e/o no tèngiat strobis struturaus de deficit cumentu cumandau de s'art. 45 de su D. Lgs. n. 504/92.

CÀBUDU III

Su segretàriu comunali

Art. 69

Segretàriu Comunali

1. Su segretàriu comunali est numenau de su Sìndigu, de su cali dipendit funtzionalmenti e est scioberau intre cussus de s'albu apòsitu.
2. Su Cunsillu Comunali podit aprovai sa apariciadura de cunventzionis cun atrus comunus po sa gerridura totus impari de s'ufìtziu de su segretàriu comunali.
3. Su stadu giurìdicu e su tratu econòmicu de su segretàriu comunali funt inditaus de sa lei e de sa cuntratazioni culetiva.
4. Su segretàriu comunali, arrespetendi is inditaduras lòmpias de su Sìndigu, donat consulèntzia giurìdica a is òrganus de su comunu, a is cunsilleris e a is ufìtzius.

Art. 70

Funtzionis de su segretàriu comunali

1. Su segretàriu comunai pigat parti a is acorradas de sa Giunta e de su cunsillu e ndi scriit is verbalis chi firmat in paris cun su presidenti.
2. Su segretàriu comunali podit pigai parti a cumissionis de stùdiu e traballu aintru de s'enti e, cun su permissu de su Sìndigu, a cussas de aforas; issu, a pustis de ddu airi pediu, bessit parris e amostat scedas de allega tènnico-giurìdica bia a su cunsillu, a sa Giunta, a su Sìndigu, a is assessoris e a dònna cunsilleri.
3. Su segretàriu comunali arricit po parti de is cunsilleris is pediduras de imbiu de is deliberatzionis de sa Giunta chi postas a suta de càstiu eventuali po parti de su cumitau de scrucullu.

4. Issu presidit s'ufitziu comunali po is eligiduras in ocasioni de is consultatzionis popularis e de is referendum e arricit is dimitiduras de su Sìndigu, de is assessoris o de is cunsilleris cumentu puru is propònnidas de bogada e sa motzioni de scunfiantza.
5. Su segretàriu comunali cuncordat is cuntratus de su comunu, aundi s'enti est parti, candu no siat netzessàriu s'agiudu de unu notàriu, e autènticat is scriduras privadas e is àutus unilateralis persighendi s'interessu de s'enti, e po acabai fait dònna atra funtzioni chi ddi donat su statutu o su regulamentu o su Sìndigu e totu.

CÀBUDU IV *Sa responsabilidadi*

Art. 71 *Responsabilidadi bia a su comunu*

1. Is aministradoris e is dipendentis comunalis depint rembursai a su comunu is dannus ocasionaus de violaduras de is cumandus de servìtziu.
2. Su Sìndigu, su segretàriu comunali, su responsàbili de su servìtziu chi bèngiant a sciri, deretu o a pustis de una relata chi depint fai is òrganus prus a bàsciu, de acontèssius chi donint ocasioni a responsabilidadis cumentu narat su primu comma, ndi depint fai denùntzia anca su procuradori de sa Corti de is Contus amostendi totus is elementus arregòllius po s'averiguadura de sa responsabilidadi e su càrculu de is dannus.
3. Si s'acontèssiu addannadori siat crupa de su segretàriu comunali o unu responsàbili de servìtziu, intzaras at a tocai a su Sìndigu fai denùntzia.

Art. 72 *Responsabilidadi bia a atrus*

1. Is aministradoris, su segretàriu, su direttori e is dipendentis comunalis chi, fendi is traballus cosa insoru cumandadas de is leis e de is regulamentus, ocasionint a atrus, po malesa o crupa manna, unu dannu ingiustu, funt obligaus personalmentu a ddu smendai.
2. Aundi su comunu at entregau a custu su tanti de su dannu ocasionau de s'aministradori, de su segretàriu o de su dipendenti, si podit rifai pidendi de èssiri ricumpensau de custus sighendi sa norma de s'artìculu innoi a innantis.
3. Sa responsabilidadi personali de s'aministradori, de su segretàriu, de su direttori o de su dipendenti chi apant violau is deretus de atra genti aturat siat in acontèssius de arricidura de àutus o de faidura de stremus, siat in s'acontèssiu de scaresciduras o in su tradu chena arresoni de àutus o stremus a su cali cumprimentu s'aministratzioni o su dipendenti siant obligaus po lei o po regulamentu.
4. Candu sa violadura de su deretu siat ocasionada de àutus o stremus de òrganus cullegialis de su comunu, funt responsàbilis su presidenti e is membrus de su cullègiu chi ant pigau parti a cussu àutu o a cussu stremu. Sa responsabilidadi est straviada po cussus chi apant fatu acrarai aintru de su verbali su disparri cosa insoru.

Art. 73 *Responsabilidadi de is contàbilis*

1. Su tesoreri e dònna atru cuntàbili chi potzat manigiai su dinai de su comunu o tèngiat s'incàrrigu de gestiri is benis comunalis, cumentu puru chinisiat si pinnighit, chena autorizatzioni legali, su manìgiu de su dinai de su comunu, depit torrai sceda de sa

gerridura sua e est sugetu a is responsabilidadi cumandadas de sa lei e de su regulamentu.

CÀBUDU V *Finàntzia e cuntabilidadi*

Art. 74 *Ordinamentu*

1. S'ordinamentu de sa finàntzia de su comunu est resguardau a sa lei e, in is trèmini chi cussa previdit, a su regulamentu.
2. In su sìtiu de sa finàntzia pùblica su comunu est meri de autonomia finantziària fundada a pitzu de sa seguresa de addonus cosa insoru e stramudias.
3. Su comunu, ponendi menti a is leis vigentis a pitzu de custa allega, est puru meri de podesdadi imposidora autònoma in su sìtiu de is impostas, is tàscias e is tarifas, e portat unu demàniu e una asienda cosa sua.

Art. 75 *Atividadi finantziària de su comunu*

1. Is intradas finantziàrias de su comunu funt fatas de impostas cosa sua, addizionalis e cumpartecipatzionis a impostas erarialis e regionalis, tàscias e deretus po servìtzius pùblicos, stramudiaduras erarialis, stramudiaduras regionalis, atras intradas cosa sua puru de natura patrimoniali, addonus po imbistimentus e de dònna atra intrada scioberada po lei o regulamentu.
2. Is moviduras de dinai funt destinadas a assegurai is servìtzius pùblicos comunalis indispensàbilis; is intradas fiscalis finantziant is servìtzius pùblicos cunsideraus netzessàriu po s'adelantamentu de sa comunidadi e imbordigant is addonus erarialis po sa spartidura de is servìtzius pùblicos indispensàbilis.
3. In su sìtiu de is scioberus donaus de sa lei, su comunu apariciat, bogat e arregulat, cun deliberatzioni cunsillari, impostas, tàscias e prètzius.
4. Su comunu entregat is impostas castiendi a sa capidura contribudora de is sugetus passivus sighendi is allegas de progressividadi cumandaus de sa Costituzioni, e scioberat is tarifas de manera de ajudai is categorias prus dèbilis de sa popolatzioni.

Art. 76 *Aministratzioni de is benis comunalis*

1. Su responsàbili de su servìtziu apariciat sa prenadura de su inventàriu de is benis demanialis e patrimonialis de su comunu chi si depint torrai a castiai dònna annu, e est responsàbili, in paris cun su segretàriu e a su ragioniere de su comunu, de sa giustesa de s'inventàriu, de is aciuntas sighidoras e de is mudàntzias, e de sa chistidura de is tìtulus, is àutus, is paperis e is scriduras chi pertocant a s'asienda.
2. Is benis patrimonialis chi no funt impreaus in pròpiu e no funt distinaus a tareas otzialis soghendi su tìtulu segundu de custu statutu, depint, cumentis arrègula, èssiri donaus in allogu; is benis demanialis podint èssiri entregaus a impreu cun cànoni chi su prètziu est scioberau de sa Giunta comunali.
3. Su dinai chi benit de sa alienatzioni de benis, de lassaduras, dàdivas, coberamentu de crèditus o, de dònna manera, de cespiti de impreai cumentis asienda, depint èssiri imbordigaus in tìtulus nominativus de su stadu o po pagai passividadi onerosas e po amellorai s'asienda o sa faidura de obras pùblicas.

Art. 77
Balanzu comunali

1. S'ordinamentu contàbili de su comunu est resguardau po lei de su stadu, e in is trèminis de custa, a su regulamentu de cuntabilidadi.
2. Sa gerridura finantziària de su comunu si fait sighendi su balanzu annuali de prevididura apariciu castiendi is allegas de cumpetèntzia, deliberau de su Cunsillu Comunali, castiendi is allegas de universalidadi, unidadi, annualidadi, beridadi, publicidadi, de sa interessa e de s'agualadura econòmico-finantziària.
3. Su balanzu e is alliongius previdius de sa lei depint èssiri aparicius de manera de ndi permiti sa ligidura po programas, servìtzius e interbènnidas.
4. Is imbordigamentus de gastu, po èssiri profetosus, depint tenni su bistu de regularidadi cuntàbili chi assegurit sa coberridura finantziària relativa po parti de su responsàbili de su servìtziu finantziàriu. Sa fichidura de su bistu fait esecutivu s'àutu apariciu.

Art. 78
Rendicontu de sa gerriduras

1. Is allegas de gerridura funt agatadas atruessu de sa cuntabilidadi finantziària e econòmica e amostaus in su rendicontu chi imbòrdigat a su contu de balanzu, cussu econòmicu e cussu de s'asienda.
2. Su rendicontu est deliberau de su Cunsillu Comunali aintru de su 30 de làmpadas de s'annu chi benit.
3. Sa Giunta comunali alliongiat a su rendicontu una relata amostadora aundi donat totus is parris de profetu de su stremu datu castiendi is arresultaus arricius arrelataus cun is programas e is gastus tentus, cumentu puru sa relata de su cullègiu de is revisoris de is contus.

Art. 79
Atividadi contratuai

1. Su comunu, po sa sighidura de is tareas istituzionalis cosa sua, providit atruessu de cuntratus a is arrendus de traballus, a is spartziduras de benis e de servìtzius, a is bèndidas, a is còmporas a tìtulu onerosu, a is cuncàmbius e a is allogaduras.
2. Sa apariciadura de is cuntratus depit èssiri antetzipada de sa determinatzioni de su responsàbili de su procedimentu de gastu.
3. Sa determinatzioni depit amostai sa tarea chi si bolit sighiri cun su cuntratu, s'ogetu, sa bisura e is clàusulas cunsideradas de fundòriu cumentu puru is maneras de scioberu de su cuntraenti sighendi is inditaduras vigentis.

Art. 80
Cullègiu de is revisoris de is contus

1. Su Cunsillu Comunali eligit, cun votu limitau a 2 candidaus, su cullègiu de is revisoris de is contus
2. S'òrganu de revisioni tenit deretu de castiai is àutus e is documentus de s'enti, aturat in càrriga tres annus, e podit èssiri elìgiu torra una borta sceti
3. S'òrganu de revisioni traballat impari cun sucunsillu comunali in sa tarea cosa sua de scrucullu e de indiritzu, fait vigilàntzia a pitzu de sa regularidadi contàbili e finantziària de sa gerridura de s'enti a assegurat sa currispondèntzia intre su

rendicontu e is arresultaus de sa gerridura, scriendi sa relata apòsita, chi acumpàngiat sa propònnida de deliberatzioni cunsillari de su rendicontu de su balanzu.

4. In sa relata numenada in su comma de innantis, s'òrganu de revisioni arrexonat a pitzu de relevamentus e propònnidas chi bolint lompi a unu profetu, una produtividade e economicidade mellus de cussa gerridura.
5. S'òrganu de revisioni, si agatat irregularidadis mannas in sa gerridura de s'enti, ndi scòviat deretu a su cunsillu.
6. S'òrganu de revisioni torrat sceda de sa beridadi de is atestatzionis cosa sua e poni menti a is tareas cosa sua cun su coidu de su mandatriu e de su babu de famìllia bonu.
7. A s'òrganu de revisioni podint èssiri afilladas is atras tareas chi pertocant a su scrucullu de gerridura e puru cussas de sa partecipazioni a su nùcleu de valutazioni de is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius cumentis narat s'art. 20 de su D. Lgs. 3 de friàrgiu 1993, n. 29.

Art. 81

Tesoreria

1. Su comunu tenit unu servìtziu de tesoreria chi imbòrdigat:
 - a) su coberamentu de totus is intradas, chi pertocant a su comunu, donadas de is depidoris sighendi is cumandus de incàsciu e is listas de càrrigu e de su cuncessionàriu de su servìtziu de coberamentu de is tributis;
 - b) su coberamentu de calisiat atru dinai chi spetat a su comunu e chi su tesoreri depit donai avertu a s'enti aintru de 3 diis;
 - c) su pagamentu de is gastus apariciaus atruessu de is mandaus de pagamenti in is trèminis de is stantziamentus de balanzu e de is addonus de càscia a disposidura;
 - d) su pagamentu, puru si fartant is mandaus relativus, de is ratas de amoddiamentu de mùtuus, is contributus previdenzialis e de is atrus tantis cumandaus de sa lei.
2. Is relatas de su comunu cun su tesoreri funt cuncordaus de sa lei, de su regulamentu de cuntabilidadi e puru de una cunventzioni apòsita.

Art. 82

Scrucullu econòmicu de sa gerridura

1. Is responsàbilis de is ufizius e de is servìtzius podint èssiri tzerrius a fai stremus de scrucullu econòmicu-finanziàriu po averigui sa respundèntzia de sa gerridura de su dinai entregau a issus de su balanzu e a is tareas postas de sa Giunta e de su cunsillu.
2. Is stremus fatus e is arresultaus cosa insoru funt arrexonaus in unu verbali chi, in paris cun is cumentis cosa sua e is relevamentus, benit entregau a s'assessori cumpetenti chi ndi contat a sa Giunta po is provedimentus eventualis de cumpetèntzia, de pigai a pustis de airi ascurtau a su cullègiu de is revisoris.

TÌTULU VI
DISPOSIDURAS DIFERENTIS

Art. 83

Dèlega de funtzionis a sa Comunitadi Montana

1. Su Cunsillu Comunali, cun deliberatzioni pigada a majoria assoluta de is cunsilleris imbordigaus, podit delegai a sa comunitadi montana s'esercìtziu de is funtzionis de su comunu.
2. Su comunu, in acontèssiu de dèlega, si chistit is poderius de indiritzu

Art. 84

Spratzinadura de su Statutu

1. Su Statutu est a disposidura de sa genti anca est sa sei comunali e a issu est assegurada sa spratzinadura màssima atruessu de una entrega pibincosa me is scolas, is assòtzius, sa biblioteca e is atras struturas prus de importu, siat pùblicas e siat privadas.

COMUNU DE MARACALAGONIS

PROVÌNTZIA DE CASTEDDU

Ogetu: integrazzioni Statutu Comunali.

Su Sìndigu

- Bia sa delibera de su Cunsillu Comunali n.23 de su 22.06.2000 chi pertocat a s'aprovatzioni de su Statutu Comunali;
- Biu su provvedimento de annullamentu de una parti de cussa delibera, nùmeru 2291/1 de su 02.08.2000, aici cumenti currìgiu cun noda de su Co.Re.Co. prot. n. 2918/1 de su 17.08.2000;
- Donau àutu chi in sa setziada de su 27.09.2000 s'est donada missada a pitzu de custu provvedimento a su Cunsillu Comunali;
- Cunsiderau netzessàriu, po donai faidura prena a su Statutu Comunali, imbordigai custu ponendi in s'art. 24 comma 1 chi sa Giunta Comunali bessit furmada de su sìndigu e de ses assessoris, de is calis unu chi portat sa càrriga de vice-Sìndigu;
- Cunsiderau chi a pustis s'at a sighiri a castiai torra totu su Statutu Comunali ponendi menti a su Testu Ùnicu nou a pitzu de s'Ordinamentu de is Entis Localis;
- Arricius is parris prevèdius de sa L. n. 142/90;

Proponit

- De aconciai su Statutu Comunali ponendi in s'art. 24 comma 1 chi "Sa Giunta est furmada de su Sìndigu e de ses Assessoris, de custus unu portat sa càrriga de Vice Sìndigu".
- De donai àutu chi, a foras de sa aciunta numenada, su Statutu Comunali aturat su pròpiu in totu is partis chi sobrant, aici cumenti formulau e aprvovau po parti de su Cunsillu Comunali in sa setziada de su 22.06.2000 cun delibera n.23 e, aconciau a su provvedimento de annuddamentu partziali de su CO.RE.CO torrau a numenai in sa premissa.

Su Sìndigu